

ПАЛЯВАННЕ НА ГУЧНЫХ ФІГУР

МУС
І КДБ:
КТО КАГО

СТАР. 5

ТУТ І ЦЯПЕР

ШКІЛЕТ У ШАФЕ “ПАЛЯКА № 1”

ШТО
МОЖА
КАМПРАМАТ

СТАР. 6

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

23.09-29.09.2009 г.

СКАВАНЫЯ АДНЫМ ЛАНЦУГОМ

Ура! Нарэшце вызначана працэдура выбрання адзінага кандыдата ў прэзідэнты ад Аб'яднаных дэмакратычных сіл

ГЭТА ТОЛЬКІ КВЕТАЧКІ

Згодна з ёй, зарэгістрація ў якасці прэтэндэнта на званне адзінага кандыдата можа той, хто сярод іншага:

— “адпавядзе патрабаваннем існуючага заканадаўства да кандыдата ў прэзідэнты Беларусі” (іх чытай ніжэй. — В.А.);

— назбірае 20 мільёнаў рублёў (у большасці партый і рухаў няма сродкаў нават для таго, каб утрымліваць уласны офіс);

— публічна асуджае рэжым Лукашэнкі і тлумачыць матывы, па якіх гэты рэжым трэба змяніць (ну, гэта самое лёгкае);

— заяўляе пра адсутнасць супрацоўніцтва са спецслужбамі Беларусі і замежных дзяржаў (няўжо арганізатары працэдуры будуць звяртацца ў КДБ, ФСБ, Мі-6, ЦРУ і г.д.?);

— дэкларуе гатоўнасць адстойваць незалежнасць, дэмакратію і памкненне да ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва Беларусі з усімі дэмакратычнымі краінамі (чаго-чаго, а дэкларацыі з боку апазіцыі за мінулыя 15 гадоў хапала).

Але ўсе гэтыя патрабаванні выглядаюць кветачкамі ў параванні з наступным: у працэдуры вызначэння адзінага

У 2001 годзе апазіцыя на выбарах не перамагла. Праз 10 год яе чакае тое ж самае?

кандыдата павінна прыняць удзел не менш за 100 000 грамадзян, якія маюць права голоса. Інаки праймерызы прости не будуць прызнаны.

Рэгістрацыя прэтэндэнтаў пройдзе з кастрычніка гэтага года па сакавік наступнага. Агітацыйная кампанія можа весціся з моманту рэгістрацыі да красавіка 2010 года. Галасаванне па выбарах “адзінага” адбудзеца з 2 красавіка па 2 мая будучага года.

Праўда, вельмі цьмяна пакуль уяўляеца, дзе і якім чынам будзе праходзіць гэтае галасаванне. “Базай для правядзення найперш будуць з'яўляцца зарэгістраваныя афісы партый і грамадскіх аб'яднанняў. Пры неабходнасці пракэс можа быць арганізаваны і ў прыватных дамах, са згоды іх гаспадароў”.

100 000 – І НЕ ПОДПІСАМ МЕНЕЙ

На ўсякі выпадак нагадаем, што неабходныя для вылучэння кандыдатам у прэзідэнты 100 тысяч подпісаў у 2001 годзе назбіралі толькі два дэмакраты — Сямён Домаш і Уладзімір Ганчарык. Але яны рабілі гэта на абсалютна законных падставах. Цяпер аб'яднанай апазіцыі прыйдзеца праводзіць працэдуру праймерызы, якая ў беларускім заканадаўс-

тве не прапісана абсалютна. І, адпаведна, можна лёгка ўяўіць, якое стаўленне будзе да яе з боку улад, якія валодаюць правераным у выбарчых “баях” адміністрацыйным рэсурсам.

Напрыклад, адзіны кандыдат ад апазіцыі ў 2001 годзе Уладзімір Ганчарык сказаў “Тут і цяпер”, што ўвогуле не ўяўляе праймерызы у сённяшніх умовах у краіне: “Ведаце, у 2001 годзе і сітуацыя ў Беларусі была больш мяккая, і мы дзейнічалі ў адпаведнасці з заканадаўствам. І то колькі штучных перашкод было створана нашай камандзе! Дый, калі шчыра, мы валодалі намнога большымі рэсурсамі, чым тыя, што знаходзяцца ў распараджэнні цяперашніх барацьбітou за прэзідэнцкае крэслu”.

Працяг тэмы чытаіце на 2-3 старонках

З КАНСТЫТУЦЫІ РБ

Прэзідэнтам можа быць выбраны грамадзянін Рэспублікі Беларусь па нараджэнні не маладзей за 35 гадоў, які валодае выбарчым правам і пастаянна пражывае ў Рэспубліцы Беларусь не менш як дзесяць гадоў перад выбарамі.

Прэзідэнт выбіраецца непасрэдна народам Рэспублікі Беларусь на падставе ўсеагульнага, свабоднага, роўнага і прамога выбарчага права пры тайнім галасаванні.

Кандыдаты на пасаду Прэзідэнта выбіраюцца грамадзянамі Рэспублікі Беларусь пры наяўнасці не менш за 100 тысяч подпісаў выбаршчыкаў.

ЦІ МОЖА ПЕРАМАГЧЫ КАНДЫДАТ АД АПАЗІЦЫ! НА ПРЭЗІДЭНЦКІХ ВЫБАРАХ-2011?

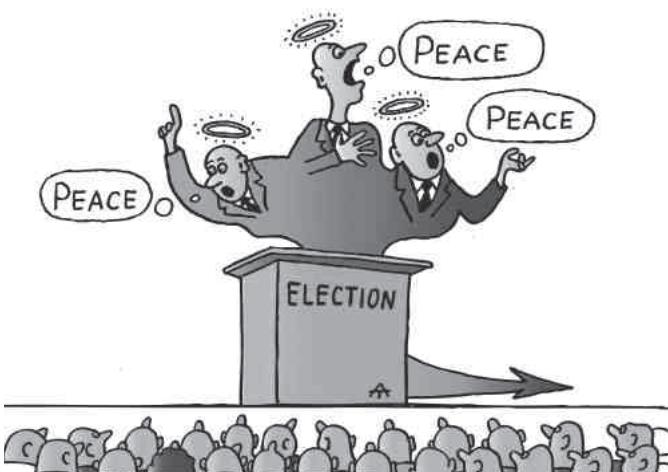
АЛЕСЬ АНЦІПЕНКА, ФІЛОСАФ:

“ЛЮДЗІ ГАЛАСУЮЦЬ ЗА СВАЮ КІШЭНЮ”.

— На сённяшні момант не. А што тычицца наступнага года, то я не могу сказать, бо ў краіне могуць мець месца форс-мажорныя абставіны: здарэнні нейкія, крызіс, ці кандыдат ад улады захварэ. Паводле палітычнага раскладу (а верагоднасць таго, што ён будзе захоўвацца да канца наступнага года, вялікая), ніякіх шанцаў перамагчы ў апазіцыйных кандыдатаў няма. Безумоўна, уздельнічаць у выбарах варта. Але гэтая сітуацыя вымагае адмысловай стратэгіі. У выбарах уздельнічаць не толькі прадстаўнікі апазіцыі, але і шараговыя людзі. І іх значна больш, чым апазіцыянеры. Большасць тых, хто будзе галасаваць за кандыдата ад улады, — гэта людзі, якія цігам апошніх пятнаццаці гадоў убачылі папросту неверагодную трансформацыю: ад “ліхіх дзеяністых” да павышэння ўзроўню іх жыцця ў чатыры разы. Гэтага людзі не могуць не ацаніць. Справа не ў сантиментах — апазіцыя гэта ці не апазіцыя. У першую чаргу яны галасуюць за сваю кішэню. Апазіцыя пакуль што ніяк не здолела іх пераканаць у тым, што калі яна прыйдзе да ўлады, у кішэнях беларусаў грошай стане больш. Але было б прымітывна лічыць, што проблема толькі ў гэтым. За ўсім гэтым стаіць вельмі складаная схема. Выбудова, як можна зараз казаць, контрактая з рознымі сацыяльнымі групоўкамі. І тут Аляксандр Рыгоравіч Лукашэнка аказаўся вельмі ўмелым палітыкам.

ЯРАСЛАЎ БЕРНІКОВІЧ, ГРАМАДСКІ ДЗЕЯЧ, ГЛЫБОКАЕ:
“ПАКУЛЬ РЭВАЛЮЦЫЙНАЙ СІТУАЦІЯЙ НЕ ПАХНЕ”.

— Пры сённяшніх умовах ніякіх шанцаў. Пры такой няроўнікі кандыдатаў, пры доступе да тэлеекранаў, да падліку гласоў, да выбарчых камісій. Але яшчэ не вядома, як складзеца эканамічная сітуацыя. Крызіс — вельмі значны чыннік, які можа паўплываць на гэтыя выбары. Пакуль сітуацыю ў правінцыі цяжка назваць рэвалюцыйнай. Людзям трэба выжываць у гэтых

Абяцаць народным масам можна ўсё, што заўгодна, але ці паверць яны табе?

ІНФАРМАЦЫЯ ДЛЯ РОЗДУМУ

Калі б заўтра адбыліся выбары прэзідэнта Беларусі, за каго б Вы прагаласавалі?

Варыянт адказу	%
А.Лукашэнка	40.9
А.Мілінкевіч	3.1
А.Казулін	2.4
С.Сідорскі	1.9
Іншы палітык (11 прозвішчай, менш за 1% кожны)	2.7
Іншы адказ	7.1
ЦА/НА	41.9

ПАДАНЫХ НІСЭПД (ЧЭРВЕНЬ 2009)

умовах. І нічога не паказвае на тое, што яны выйдуць на вуліцы, напрыклад, Глыбока-га. Такога няма і наўрад ці здарыцца ў бліжэйшыя часы. Вось калі сітуацыя кардынальна зменіцца, і глыбоцкія заводы стануть...

МАРЫЯ ЛУКАШУК, СТУДЭНТКА:

“ДЛЯ ГЭТАГА ТРЭБА СТАЦЬ ДРУГІМ ЛУКАШЭНКАМ”.

— Канечне, ёсьць. Нават калі ён адзін са ста, гэта ўсё роўна шанц. Але ж вельмі цяжка той шанц выкарыстаць, бо разыгryваць нацыянальную карту ў Беларусі не выпадае. Для гэтага патрэбна нацыя, якой у нас пакуль няма. Такія рэчы, як мова, гістарычнае памяць, векавечная сімволіка тут патрэбны вельмі малой колькасці людзей. Заклікаць жа да дэмакратычных каштоўнасцяў у нашай краіне таксама няма каго. Няма такіх каштоўнасцей у галаве калгасніка ці рабочага. У іх галавах каштоўнасць адна — капеіка. Таму, каб перамагчы на выбарах Лукашэнкі Рэспублікі Беларусь, трэба стаць Лукашэнкам нумар два. Але ж арыгінал заўжды лепшы за копію.

УЛАДЗІМІР МАЦКЕВІЧ, АНАЛІTYК:

“У АПАЗІЦЫІ НЯМА ПРЫВАБНАЙ І ПАПУЛЯРНОЙ У НАРОДЗЕ АСОБЫ”.

— Напэўна, я не буду арыгінальным, калі скажу, што на сённяшні момант і на початак наступнага года шанцы ў апанентаў улады, сапраўды, амаль нулявыя. І сабраць нават 15—20 працэнтаў галасоў выбаршчыкаў таксама будзе вельмі складана. А вось выйсці на такую пазіцыю, на якую выходзіць у свой час Віктар Юшчанка падчас “аранжавай” рэвалюцыі ў Кіеве, калі было невядома, хто перамагае... Здаецца, сёння такіх шанцаў няма. І няма іх таму, што выбарчая інфраструктура такая. І таму, што на сённяшні дзень апазіцыя не можа прапанаваць выбаршчыкам такой прывабнай асобы, якая была б раскручанай і папулярнай у народзе. І час, які застаецца да выбараў, не дазваляе гэтага зрабіць.

ЯЎГЕНІЯ ЗЛОТНІКАВА, ПРАДПРЫМАЛЬНІЦА:

“ШАНЦЫ З’ЯВЯЦЦА, КАЛІ ЭКАНАМІЧНАЯ СТАБІЛЬНАСТЬ ВЫЙДЗЕ З-ПАД КАНТРОЛЮ ЎЛАД”.

— У тым фармаце, у якім мы жывём апошнія пятнаццаць гадоў, апазіцыйны кандыдат не мае ніякіх шанцаў. Але ж калі беларусы не могуць дапамагчы самі сабе, то ім можа дапамагчы само жыццё. І калі самыя жахлівія прагнозы спрайдзяцца — са страшнным развалам эканомікі, спыненнем усіх заводаў, жудаснай інфляцыяй, дзікім беспрацоўем і знатоўпамі галодных рабацяў на вуліцы, — то, мабыць, могуць здарыцца розныя нечаканыя рэчы. Але ж той загадкавы кандыдат ад апазіцыі павінен знайсці нейкія патрэбныя словаў, каб звярнуцца да выбаршчыкаў. Галоўнае, каб на змену аднаму папулісту не прыйшоў іншы.

СЛАВАМІР АДАМОВІЧ, ПАЭТ:

“БЕЗ ІМЕНИ КАНДЫДАТА ПЫТАННЕ ГУБЛЯЕ СЭНС”.

— Проста “кандыдат” ад проста “апазіцыі” абсалютна не мае шанцаў. Калі зноў выставяць нейкага невядомага “адзінага”, дык гэта будзе падобна на апошнія спробы “адбіць” нейкую капейчуны ў нейкіх фондаў.

Заканчэнне. Пачатак на с. 1

Палітолаг **Ігар Бура** згодны з такой ацэнкай самой працэдуры вылучэння адзінага кандыдата ад апазіцыі на будучых презідэнцкіх выбарах: "Праймерызы мэтазгодныя толькі ў больш-менш дэмакратычных краінах, калі згаданую працэдуру можна правесці карэктна. Як гэта зрабіць у нас, я проста не ўяўлюю. Да таго ж гэта велізарныя сродкі, якіх, па маёй інфармацыі, у КРДС няма і не

Уладзімір Ганчарык як адзінага кандыдата ад апазіцыі на выбарах-2001 ўладабаўся далёка не ўсім

СКАВАНЫЯ АДНЫМ ЛАНЦУГОМ

прадбачыцца. Атрымліваецца, пры цяперашнім фармаце вызначэння адзінага можа выйграць той, хто наўпраст дзеесьці адшукае сродкі для абсталявання офісаў для галасавання, "заманілава" для выбаршчыка (яго яшчэ трэба заўлікаць на гэтыя праймерызы) і агітацыйных матэрыялаў".

Прадстаўнік штаба аднаго з найбольш верагодных кандыдатаў на пасаду "адзінага" ў прыватнай размове таксама прызнаўся, што абсалютна не ўяўляе сабе працэдуру вызначэння кандыдата ў презідэнты ад апазіцыі: "У сённяшніх умовах прывабіць на імправізаваныя выбарчыя ўчасткі нашых людзей уяўляеца вельмі цяжкай задачай. Калі на гэта траціць матэрыяльныя і людскія рэсурсы, то што тады застанецца непасрэдна на самі презідэнцкія выбары?"

ЯЕ ВЯЛІКАСЦЬ ЛІЧБА

Уладзімір Ганчарык выказвае сур'ёзную асцярогу, што пры

такім раскладзе пераможка Яе Вялікасць Лічба: "Думаю, тут ёсьць толькі адзінае выйсце — найбольш уплыўовыя ў апазіцыіным асяроддзі людзі павінны сесці за стол перамоў і вызначыцца з адзіным кандыдатам".

Адразу скажам, што гэта на дадзены момант уяўляеца праста немагчымым. Ужо нейкім чынам абазначылі свае презідэнцкія амбіцыі 29 чалавек, якія адносяць сябе да дэмакратычнага лагера. Толькі ад Беларускага народнага фронту (БНФ) у будучай выбарчай кампаніі мяркуюць удзельнічыць як мінімум трох чалавекі — Лявон Баршчэўскі, Аляксей Янукевіч і Але́сь Міхалевіч.

Аб'яднаная грамадзянская партыя (АГП) ужо сфарміравала спісмагчымых прэтэндэнтаў на ўдзел у праймерызы АДС ад АГП. У загаданы спіс увайшло ажно 7 чалавек! Гэта Людміла Пецина, Анатоль Лябедзька, Леў Марголін, Яраслаў Раманчук, Міхаіл Чыгір, Аляксандар Сасноў і Віктар Гарбачоў. Праўда, былы прэм'ер **Mihaíl Chygiér**, па нашай інфармацыі,

нават не ведае, што ён туды ўвайшоў. А былы міністр працы **Аляксандар Сасноў** адкрыта заявіў **нашаму выданню**, што не збираецца ўдзельнічаць у далейшых працэдурных пытаннях: "Думаю, што гэта пакуль толькі рабочы спіс, які ў далейшым скароціца да аднаго чалавека". Кіраунік грамадскага аўяднання "За свабоднае развіццё прадпрыемніцтва" (зарэгістравана ва Украіне) **Віктар Гарбачоў** прызнаўся **"TiC"**, што пакуль вырашыў не адмаўляцца ад ўдзелу ў вышэй названым спісе, але выдатна ведае, чым усё павінна скончыцца: "Пры цяперашнім падліку галасоў, доступе да СМІ ды інш. вынікі будучай презідэнцкай гонкі няцяжка прадбачыць. Але, можа, нешта зменіцца ў лепшыя бок".

Бяда нашай апазіцыі (менш за ўсё гэта адносіцца да самога Гарбачова) палягае ў tym, што яна ў большай ступені разлічвае на "нешта", чым на свой креатыў і патэнцыял.

ВІКТАР АЛЯШКЕВІЧ

ЖЫЛЛЁ Ў СЛОНИМЕ ПАТАННЕЛА ТОЛЬКІ НА 10%

Нягледзячы на абвал цэн мінскіх кватэр (мінус 30-35% з пачатку года), у Слоніме нерухомасць патаннела толькі на 10%

Па словах супрацоўнікаў слонімскага філіяла Гродзенскага агенцтва па дзяржаўнай рэгістрацыі і зямельным кадастры, на сённяшні дзень 1 квадратны метр жылля каштует ў межах 700-750 долараў.

«Калі летасць аднапакаёвая кватэра ў Слоніме каштавала 22 000-29 000 долараў, то сёння яна каштует ад 16 000 да 26 000 "зялёных", — адзначаюць спецыялісты слонімскага

філіяла Гродзенскага агенцтва па дзяржаўнай рэгістрацыі і зямельным кадастры. — За двухпакаёвую кватэру летасць прасілі ад 42 000 да 53 000 долараў, сёлета — 37 000-40 000 долараў. Трохпакаёвая кватэра ў 2008 годзе каштавала ад 53 000 да 58 000 долараў, у гэтым — ад 46 000 да 48 000. Чатырохпакаёвая кватэра сёння прадаецца дзеесьці за 61 000 долараў. Летасць іх цана

Слонімская нерухомасць і ў крызіс асабліва не танне

КОШТ КВАТЕР У СЛОНИМЕ

	2007 год	2008 год	2009 год
1-пакаёвая кватэра	27 500*	22 000 - 29 000	16 000 - 26 000
2-х пакаёвая кватэра	24 000 - 37 000	42 000 - 53 000	17 000 - 40 000
3-х пакаёвая кватэра	37 500	53 000 - 58 000	46 000 - 48 000
4-х пакаёвая кватэра	35 000	68 000	53 000 - 61 000
Прыватны дом	20 000 - 50 000	20 000 - 56 000	6 000 - 80 000
Гараж	4 000 - 8 500	4 000 - 7 000	2 000 - 5 000
Дача	1 000 - 3 000	1 500 - 4 000	600 - 3 000
Катэдж 2-х павярховы	30 000 - 45 000	47 000 - 98 000	46 000 - 80 000 "у долларах ЗША

складала 68 000 долараў».

«Наогул, кошт нерухомасці ў Слоніме залежыць ад шматлікіх фактараў: планіроўка

кватэр, аддаленасць ад цэнтра горада, размяшчэнне па раёнах, — заўважаюць у tym жа агенцтве. — Самыя дарагія кватэры — у мікрараёне Энка, які ў 1992 годзе пабудавалі туркі: аднапакаёўка там каштует 26 000 "зялёных",

што на 6-10 тысяч перавышае сярэднестатыстычную цену па горадзе».

Нягледзячы на тое, што нерухомасць у Слоніме патаннела, попыт на яе паменшыўся.

«На сённяшні дзень попыт на кватэры значна знізіўся. У параўнанні з мінульым годам прыкладна ў трох разы», — кажуць слонімскія спецыялісты. **ВОЛЬГА ШЫЛА**

Маштабы гэтай будоўлі ўрываюць не толькі тутэйшых, але і замежнікаў, якія чухаюць патыліцу і признаюцца: у нас у Стакгольме (Празе, Хельсінках...) такіх лядовых палацуў няма. Мусіць, яны бяднейшыя за нас.

Альбо ёсьць іншая версія: шведскія (чэшскія, фінскія...) улады папросту разумнейшыя за беларускую. І гроши на вецер не выкідаюць.

Днямі газета "Пресцболов" агаломышла сваіх чытачоў інфармацыяй: велатрэк "Мінск-Арэны" пачаў дзейнічаць ужо 8 месяцаў назад, але па прызначэнні ён амаль не выкарстоўваецца.

Дырэктар мінскай дзіцячынацкай спартыўнай школы па веласпорце Мінгарвыканкама **Igor Скачкоў** распавёў сумную гісторыю. Адразу пасля таго, як велатрэк пачаў дзейнічаць, там з'явіліся юныя спарту́цы, якія займалі трэк ад раніцы да вечара. Але прайшоў месяц, і школа атрымала рахунак, пасля чаго дырэктар схапіўся за галаву (папярэдне свае тарыфы дырэкцыя "Мінск-Арэны" не агучвала): 16 мільёнаў рублёў — па 300 тысяч як гадзіну!

Такіх грошей ні ў школы, ні ў яе канкурэнтаў з таварыства "Дынама" ды іншых няма. Таму юныя веласіпедысты сышлі з "Мінск-Арэны". І цяпер яна пустая.

"А дзе ж нашы дарослыя спарту́цы?" — спытаецца вы. — Чаму яны не шліфуюць майстэрства на такім выбітным трэку?" О, гэта асобная гісторыя,

Адзін з самых зайдзросных халасцякоў беларускай эстрады Ян Цыбулька, саліст ансамбля «Верасы», нядай-на развітаўся з вольным жыццём.

Яго абранніцай стала студэнтка, якая не мае нікага дачынення да шоу-бізнесу. Марыне 22 гады. Дзяўчына працуе ў каметалагічнай фірме і вучыцца на пятym курсе Беларускага дзяржаўнага тэхналагічнага ўніверсітэта.

Напярэдадні вяселля Ян падараваў нявесце кашалку, на якой быў выразаны надпіс "С любовью для спокойной семейной жизни". "Я хацеў сам яе вытачыць, але, на жаль, перадвясильныя клопаты аднялі шмат часу. Таму прыйшлося набыць гатовую", — расказаў спявак.

"МАРАЗМ-АРЭНА"

На сталічным праспекце Пераможцаў, нібы на дражжах, вырасла гіганцкая "Мінск-Арэна".

На "Мінск-Арэне" выдатна праходзяць толькі конкурсы прыгажосці. На здымку: ўдзельніцы конкурсу "Miss Minsk-2009"

якую варта распавесці.

Велатрэк у Мінску з'явіўся дзякуючы знакамітай веласіпедыстыцы Наталлі Цылінскай. Аднойчы яна ў ліку іншых спарту́цаў патрапіла на прыём да Аляксандра Лукашэнкі. Кіраўнік краіны быў у гуморы і запытаўся штосьці кшталту: "Чаго табе, Наталля, не хапае для поўнага шчасця?" А Цылінская ў адказ: "Добрага велатрэка ў Мінску!" "Будзе велатрэк", — паабіцала Лукашэнка.

Гэтым разам першая асоба краіны сваё слова стрымала. Але калегі Цылінскай з гэтай нагоды знаходзяцца... у вялікай роспачы. Трэніравацца на "Мінск-Арэне" ім зусім не падабаецца. Сакрэт вельмі просты: калі беларускія спарту́цы рыхтуюцца да спаборніцтваў па-за межамі краіны, яны (разам з трэнерскім штабам) ат-

рымліваюць някіпскія камандзіровачныя. А ў сталіцы ім даводзіцца сядзець на "голым" акладзе. Таму веласіпедысты любым чынам пазбягаюць горну правесці чарговы збор на Бацькаўшчыне. І час ад часу не надта добрым словам згадваюць доўгі ўзыдзік Цылінскай.

— Больш за ўсё мяне здзіўляе гэты маразіс, — кажа Скачкоў. — 8 месяцаў прайшло, як адкрыўся велатрэк, а ён пусты! І грошай на ім нікто не зарабляе, і не трэніруеца ніхто.

Дарэчы, пра гроши. Дырэкцыя "Мінск-Арэны" таксама не з-за ўласнай сквапнасці ўсталявала такія непад'ёмныя тарыфы. Ёй даведзены план, у адпаведнасці з якім на гэтым этапе велатрэк мусіць зарабляць 300 мільёнаў рублёў у месяц. Праўда, пакуль што ён правальваеца са страшэн-

ным трэскам: да прыкладу, у чэрвені зарабілі ўсяго... 3 мільёны!

І тут зноў паўстае пытанне: ці то розныя шведы з фінамі такія бедныя, ці то нашы ўлады не зусім разумныя? Бо адна справа пабудаваць гмахі кшталту "Мінск-Арэны", і зусім іншая — забяспечыць іх самакупнасцю.

Неўзабаве ў Мінску пачне дзейнічаць Лядовы палац, адкрыццё якога прымеркавана да "чырвонай даты календара" — 7 лістапада. Ён разлічаны больш чым на 15 тысяч гледачоў. Наставікі мінскіх школ ужо наперад "смакуюць" перспектыву: менавіта ім даводзілася забяспечваць наўвядвальнасць Палаца спорту, які разлічаны на 3,5 тысячи гледачоў, а таксама важных спаборніцтваў кшталту каляднага хакейнага турніру з удзелам Аляксандра Лукашэнкі. Вучняў прымусам гналі на трывуны, каб стварыць уражанне аншлага. Цяпер тое ж самае будзе і з Лядовым палацам, толькі там месцаў амаль у 5 разоў больш!

А яшчэ плануецца пабудаваць Лядовы палац у Чыжоўцы, тысяч так на 10. Улада захапілася спартовай гігантаманіяй і не зважае на тое, што ў дзяржаве хапае іншых праблем і патрэб. У выніку ж атрымліваеца, што замест "Мінск-Арэны" фактычна з'яўляеца "Мараэм-Арэна", уякую ўкладзены вялікія гроши, аднак яна стаіць амаль пустая.

ВАЛЯНЦІН СЫЧ

ЖАНАТЫ ЦЫБУЛЬКА

На вяселлі Яна Цыбулькі і яго нявесты Марыны ў адной з мінскіх рэстарацый гулялі Васіль Раінчык, кіраўнік ансамбля "Верасы", салісткі з былога і цяперашняга складу калектыву і спявачка Вольга Вронская. Дарэчы, менавіта яна і пазнаёміла маладых.

"З першай сустрэчы я адразу зразумеў, што Марына — тая, якую я вельмі дўога шукau, — признаўся Ян карэспандэнту "ТiЦ". — Калі б я сустрэзу яе, напрыклад, у клубе, то пабаяўся б нават падысці да яе — такая яна прыгожая! Раней мae зноśні з дзяўчатаў складваліся па-іншаму: не было імкнення да пяшчоты, рамантыкі. А зараз я іду ў кра-

му за малаком і... купляю для кахранай кветкі. Цікава, што на першым спатканні мы з Марынай гаварылі пра тое, што не збіраемся ні жаніцца, ні заводзіць дзяцей да трываліці гадоў. Але зусім хутка я прапанаваў кахранай руку і сэрца, бо не хачу яе страціць. Такіх, як Марына, не існуе: разумная, прыгожая, гатаўцаў умее..."

"Янчык — выліты прынц з казкі: выхаваны, добры, далікатны, — распавяла Марына.

— Зразаў я дакладна ведаю, што можна прасіць у Сусвету ўсё, чаго хочаш, і гэтае жаданне абавязкова спраўдіцца. Для мяне самой дзіўна, як імкліва развіваліся нашы адносіны. У сілу свайго характару я

дўога сыходжуся з людзьмі, а Ян адзіны, каго я лёгка ўпусціла ў сваё жыццё".

ТАЦЦЯНА ШАБУНЯ

ПАЛЯВАННЕ НА БҮЙНЫХ ФІГУР

Як стала вядома выданню "Тут і цяпер", 12 кастрычніка ў Вярхоўным судзе мусіць распачацаца слуханне гучной "паляўнічай справы".

Прынамсі, менавіта такую інфармацыю паведамлі нам сваякі арыштаваных міліцыянераў.

Пакуль яшчэ вельмі рана рабіць выснову аб tym, хто правы, а хто вінаваты ў гэтай крымінальнай справе. Хутчэй за ўсё, "паляўнічая справа" ў Вярхоўным судзе будзе слухаца за зачыненнымі дзвярыма, каб не ўсе пачулі тое, што будуць распавядаць пра забавы некаторых высокіх чыноўнікаў арыштаваныя міліцыянераў. Шмат хто кажа, што гэтая справа — вынік "халоднай вайны" двух сілавых ведамстваў: МУС і КДБ.

Паколькі афіцыйных каментарыяў ад каго-небудзь дабіцца немагчыма, "Тут і цяпер" вырашила выслухаць тых, каму ёсьць што сказаць. І не толькі ў сваё апраўданне.

ДАСЛОЎНА

СА ЗВАРОТУ МАЦІ

ДЗМІТРЫЯ БАРАНАВА НА АДРАС СПІКЕРА ЕУРАПАРЛАМЕНТА ЕЖЫ БУЗЕКА:

...Мой сын, маёр міліцыі, быў арыштаваны З красавіка 2009 года супрацоўнікамі УКДБ па Гомельскай вобласці ў горадзе Жлобіне, дзе знаходзіўся ў службовай камандзіроўцы па загадзе сваіх кіраўнікоў. Сыну прад'ялена аўбінавачанне — перавышэнне службовых паўнамоцтваў і наянсенне лёгкіх цялесных пашкоджанняў. Праз некалькі дзён былі арыштаваны і тыя, хто яго накіроўваў у гэту камандзіроўку... Я прайшла ўсе афіцыйныя інстанцыі краіны ў пошуках праўды. Пабывала на прыёме ў міністра ўнутраных спраў, старшыні КДБ і ў прыёмнай Прэзідэнта. Усюды спасылаліся на тое, што паўплываць на сітуацыю можа толькі кіраўнік дзяржавы...

Прашу вас зварнуць увагу на "паляўнічую справу", бо ў Беларусі нельга разлічваць на аўктыўнае правасуддзе..."

Вынікі палявання могуць быць такімі непрадоказальнымі...

"МЯНЕ Б НЕ ПАКІНУЛІ Ў ЖЫВЫХ..."

Былы супрацоўнік цэнтральнага апарату галоўнага ўпраўлення па барацьбе з карупцыяй і эканамічнымі злачынствамі МУС Беларусі **Вячаслаў Дудкін** лічыць "паляўнічую справу" сфальсіфікаванай. Сам Вячаслаў Валянцінавіч не так даўно быў звольнены з органаў унутраных спраў і цяпер знаходзіцца ва ўцёках. У распараджэнні **нашага выдання** трапіў зварот былога чыноўніка МУС.

"Абставіны склаліся такім чынам, што я ведаю юсу перадгісторыю гэтай сферыкаўкаванай "паляўнічай справы", — гаворыць Дудкін. — У сакавіку 2009 года супрацоўнікі УБЭЗ (упраўленне па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі. — **Л.А.**) пад майм кіраўніцтвам выехалі ў вёску Ляскавічы Гомельскай вобласці. Паводле ананімнай інфармацыі, што паступіла ў МУС, у начальніка УКДБ па Гомельскай вобласці Каржа недалёка на беразе ракі ёсьць паляўнічыя ўгоддзі на запаведнай тэрыторыі, аформленыя на падстаўную асобу. Там сістэматычна ажыццяўляеца незаконны адлоў рыбы, а таксама незаконнае паляванне.

З АРХІВА "ТУТ І ЦЯПЕР"

У красавіку А.Лукашэнка перад тэлекамерамі заяўвіў, што ў Гомельскай вобласці згодна з ягоным даручэннем завершана праверка так званай "паляўнічай справы". Паводле слоў Лукашэнкі, кіраўнікі міліцыі і прадпрыемствай так палявалі, што давялося потым разбріацца ў рамках крымінальнай справы. Падчас аднаго

гасцямі ўгоддзя ўзялі ўдзелы службоўцы (сярод шматлікіх знакамітых імён мясцовім жыхарамі) было названа нават прозвішча дзяржсакратара Савета Вяспекі **Юрыя Жадобіна**. Жыхары Ляскавічаў перадалі нам фотаматэрыйлы, якія пацвердждаюць іх слова...

Трэба было тэрмінова ізаляваць вышэйзгаданых міліцыянераў, якія займаліся гэтай справай. І часу ў супрацоўнікаў КДБ на гэта было няшмат. Тады і разгарнулася гэтае шалёнае паляванне на супрацоўнікаў міліцыі, якое, дарэчы, працягвалася і дагэтуль. Спініць яго не ў маіх сілах. Я ведаю, што ў кастрычніку распачынаеца слуханне ганебнай для КДБ "паляўнічай справы", таму дапамагчы сваім калегам я магу толькі публікацыяй гэтага звароту. З красавіка гэтага года я быў вымушаны хавацца ад пераследу супрацоўнікаў КДБ. Даведаўшыся, што начальнік упраўлення па барацьбе з карупцыяй і эканамічнымі злачынствамі ў сферы стратэгічных кірункаў УС Гомельскага аблвыканкама **Дзмітрыя Баранава** быў затрыманы ў Жлобіне, я, сабраўшы юсу доказную базу злачыннай дзеянасці супрацоўнікаў КДБ, быў вымушаны схавацца..."

ЛІСТЫ З-ЗА КРАТАЎ

ДЗМІТРЫЙ БАРАНАВ:
"ПАПАЎ У «ПАЛЯЎНІЧУЮ СПРАВУ», ХОЦЬ СТРЭЛЬБЫ Ў РУКАХ НЕ ТРЫМАЎ..."

У сваіх пасланнях на волю арыштаваныя міліцыянеры пішуть не толькі пра тое, як адчуваюць сябе за кратамі. Вось некаторыя вытрымы з лістоў да сваякоў эксп-начальніка ўпраўлення па барацьбе з карупцыяй і эканамічнымі злачынствамі ў сферы стратэгічных напрамкаў УС Гомельскага аблвыканкама **Дзмітрыя Баранава**.

8.05.2009

"...Ніхто з нас закон не парушаў. Такім способам хотыцца спрабаў звесці з намі асабістыя рахункі".

30.07.2009

"...Скончыў чытаць кучу макулатуры, якую называюць «справай». Самае смешнае тое, што папаў у «паляўнічую справу», хоць стрэльбы ў руках не трymаў".

ЛЕАНІД МІНЯНКОУ

(былы кіраўнік аддзела па барацьбе з карупцыяй і эканамічнымі злачынствамі Жлобінскага РАУС), **ЦЯПЕР ЗА КРАТАМИ:**

"НЕ МАГУ ПРЫЗНАЦЬ ТАГО, ЧАГО НЕ РАБІУ..."

"...Я нават і падумаць не мог, што такое можа здарыцца са мной. Усе першапачатковыя брудныя аўбінаванні з нагоды незаконнага палявання, рыбалкі, карупцыі, крадзяжу і хабараў адпали. Усё, што пісалася спачатку ў газетах і перадавалася па тэлевізоры, — хлусня. Але tym не менш справа ёсьць, і яна пойдзе ў суд. Ім я цалкам перакрыў злачынны бізнес, вось яны і спрабуюць разлічыцца... Як гэта гідка і непрыемна... І я 17 гадоў адправіваў у гэтай сістэмі..."

з палявання ў была забіта рысь, якая занесена ў Чырвоную кнігу...

Між іншым, паводле інфармацыі, якой валодаюць сваякі арыштаваных міліцыянераў, шукра гэтай самай рыси (і гэта быццам бы афіцыйна пацверджана) выраблена ў заводскіх умовах і была прывезена паляўнічым у падарунак з Расіі.

Нядайна ў Гродне адбыўся спрэваздачна-выбарчы з'езд лаяльнага да ўладаў Саюза палякаў на Беларусі. Яго новым лідэрам стаў чалавек, які дагэтуль не быў заўважаны ў польскай нацыянальнай дзеянасці — 57-гадовы "паспяховы бізнесовец" Станіслаў Сямашка. Аднак, як выясняліла "Тут і цяпер", мінулае "галоўнага паляка" даволі скандальнае.

БЕЛАРУСАФОБ?

Цікава, што яшчэ напярэдадні з'езда газета Саюза "Glos z nad Niemna" выйшла з вялікім матэрыялам пра Сямашку, што не выклікала сумневу адносна таго, хто будзе абраны новым кіраўніком. З цяперашніх публікаций у дзяржаўных СМИ паўстае вобраз "паляка поспеху, асобы харызматычнай і неабыкавай". Яшчэ за савецкім часам (1980—1985) ён з "дапамогай знаёмым з Масквы" з'ехаў у Нямеччыну, дзе яму "удалося" няблага зарабіць". Гэтыя грошы Сямашка потым уклаваў па ўласную справу ў Беларусі. Сёння ён мае аднайменны прыватны гатэль у Гродне, а таксама іншы бізнес. "Я першы ў Беларусі прадпрымальнік, маю пасведчаные N1", — ганарыцца ён.

Сямашка сцвярджае, што не варта лезці ў палітыку, аднак у 2007 годзе ён уззначаў гродзенскую арганізацыю праўладнай Рэспубліканскай партыі працы і спрэвядлівасці.

Яшчэ адзін істотны момант — непрыязнія адносіны новага старшыні да беларушчыны. На з'ездзе ён адмовіўся размаўляць з беларускамоўнымі журналістамі, спаслаўшыся на тое, што дзяржаўная мова ў Беларусі толькі руская. *No comment.*

ЗМАГАР ЗА ПРАВЫ ПАЛЯКА?

Галоўнай задачай на новай пасадзе Станіславу Сямашку, кандыдатуру якога падтрымалі 130 дэлегатаў са 143, назваў умацаванне аўтарытэту Саюза ў Беларусі і пераадolenне канфліктаў з польскімі ўладамі. "Непрымальнна, калі адны палякі абмяжоўваюць свабоду іншых. Калі мы не даможамся разумення ад польскага ўрада, мы дойдзем да

СКАНДАЛЬНАЕ МІНУЛАЕ “ГАЛОЎНАГА ПАЛЯКА”

Сямашка з сям'ёй. Фота з газеты «Glos z nad Niemna»

Еўразвяза", — адзначаў ён адносна забароны на ўезд у Польшу для кіраўніцтва арганізацыі.

Яшчэ адным пунктам по-

395 ТЫСЯЧ.

Менавіта столькі жыхароў Беларусі падчас перапісу 1999 года назвалі сябе палякамі.

твыбарнай праграмы новага старшыні стала ідэя стварэння пры Саюзе камерцыйнага прадпрыемства — структуры з "сацыяльнымі аў'ектамі, дзіцячымі садкамі, дамамі адпачынку".

Этыя апошні пункт перагукваецца з мінулымі справамі бізнесоўца, на якія ўсе сёння чамусці забыліся. Каб пераканацца ў гэтym, дастаткова зазірнуць у газетныя падшыўкі 6-гадовай даўніны.

АДРАДЖАЛЬНИК ПАМЯЩ НАЦЫСТАЎ?

У 2003 годзе ў Шчучыне Гродзенскай вобласці выбухнуў скандал. "Советская Беларуссия" прысвяціла ажно чатыры матэрыялы несанкцыянаванаму ўсталяванню мемарыяла загінутым салдатам Гітлера. Ініцыятар і заказчык работ — Станіслав Сямашка, які сам паходзіць са Шчучына.

ся з немцамі аб tym, што добраўпарадкую ў Гродне могілкі часоў Першай сусветнай, а яны наўзамен адрамантуюць былу капліцу гродзенскага генерал-губернатара. Будаўнічыя работы ён пачаў без дазволу і ўзгаднення, за што па хадайніцтве архітэктурнай службы горада быў прыцягнуты да адміністрацыйнай адказнасці. Атрымаўшы адлуп у аблцэнтры, Сямашка скіраваў спрыт у рэгіёны. Гэтак на Гродзеншчыне без дазволу і ўзгаднення дзялец паставіў дзвеяць (!) мемарыялы салдатам вермахта. Нават у месцах, дзе пахаваннё не было.

Навошта Сямашка гэта рабіў? Як мяркуюцца, да фінансавання помнікаў спрычыніўся Народны саюз Нямеччыны. У адзін толькі Шчучынскі мемарыял, які мясцовыя ўлады пасля пратэсту СМИ і грамадскасці дэмантавалі, паводле некаторых ацэнак было ўкладзена ад 300 до 600 тысяч марак (!).

Крымінальная справа на прадпрымальніка не заводзілася, за свае свавольствы ён так і не адказаў.

"Той факт, што пасаду старшыні Саюза заняў такі чалавек, як Сямашка, у чарговы раз павярджае тэндэнцыю, згодна з якой на кіроўныя пасады ва ўладзе і прыўладных арганізаціях прызначаюцца людзі, на якіх маецца кампрамат, — тлумачыць "Тут і цяпер" палітолаг **Вольф Рубінчык**. — Такія людзі вельмі падкантрольныя, бо пры першым кроку ў бок супраць іх будзе запушчаны знішчальны механізм".

ЯЗЭП ШЧАБЛОУСКІ

ДВА САЮЗЫ

У 1988 годзе ў Гродне было створана Польскае грамадска-культурнае аў'яднанне імя Адама Міцкевіча, якое ў 1990 годзе ператварылі ў РГА "Саюз палякаў у Беларусі". Разлом у шэрагах арганізацыі адбыўся ў 2005 годзе, калі ўлады не прызналі вынікі V з'езда, на якім старшынёй арганізацыі абрали Анжаліку Борыс. Тады ўлады правялі ўласны з'езд. Быў створаны праўладны "Саюз палякаў у Беларусі", старшынёй якога стаў Юзэф Лучнік. Польшча, дарэчы, яго так і не прызнала. Затое з таго часу Борыс і яе аднадумцы находзяцца пад пастаянным пераследам сілавікоў.

Асобы з аблежаванымі фізічнымі магчымасцямі ў Салігорску не змогуць патрапіць у бібліятэку, ЗАГС і міліцыю. У спісе гарадскіх устаноў культуры, аховы здароўя, спорту, адукцыі і органаў улады толькі Лядовы палац практична цалкам адпавядае нормам даступнасці для інвалідаў-калясачнікаў.

Гэта вынікі гарадскога грамадскага маніторынгу стану даступнасці аб'ектаў грамадскага дыжыллёвага прызначэння для асоб з аблежаванымі фізічнымі магчымасцямі. Маніторынг праводзіў у красавіку — жніўні гэтага года Беларускі Хельсінскі камітэт з удзелам прадстаўнікоў салігорскай філіі “Маладога фронту” і Таварыства інвалідаў Салігорска. Падтрымку праекту аказалі Шведскі і Нарвежскі Хельсінскія камітэты і Беларускі Дом правоў чалавека.

“Сітуацыя з правамі інвалідаў-калясачнікаў на Салігор-

шчыне дубліруе агульнасанкцыйную тэндэнцыю і ўяўляе сабой дзіўную помесь відавочных дасягненняў (асабліва ў параўнанні з савецкім перыядам) і яўных паталогій, з пункта гледжання агульна-прынятых міжнародных норм, — зазначыў у размове з карэспандэнтам “*Тут і цяпер*” Леанід Мархотка, каардынатор праекта і прадстаўнік БХК у Салігорскім рэгіёне. — Паказвальна, што стаўленне да правоў інвалідаў у пэўнай ступені адлюстроўвае стаўленне ўлад розных узроўняў да правоў чалавека ўвогуле”.

Арганізатары маніторынгу канстатуюць абсалютны праўл Дзяржаўнай праграмы па безбар'ерным асяроддзі і жыццяздейнасці фізічна аслабленых асоб у Салігорскім рэгіёне. Як паведаміў Леанід Мархотка, па стане на жнівень 2009 года адказнымі

структурамі Салігорскага райвыканкама не праведзена запланаваная на 2007 год інвентарызацыя аб'ектаў сацыяльнай інфраструктуры, якія патрабуюць стварэння дадатковых умоў безбар'ернага асяроддзя для фізічна аслабленых асоб. Адпаведна не сформіраваны банк даных азначаных аб'ектаў.

“Далёка не заўсёды прадстаўнікі мясцовай улады і сацыяльных аб'ектаў падыходзяць да вырашэння праўлем з разуменнем, — лічыць Аляксей Валабуеў, удзельнік праекта. — Вось прыклады выказанніяў, што быў пачуты падчас правядзення маніторынгу. Міліцыянер у дзяжурнай часці: “Да, пандусаў у нас няма. І адмысловых туалетаў для калясачнікаў таксама. А навошта? Мы ж да інвалідаў заўсёды самі дадому прыязджаем”. Бібліятэкарка: “Не,

інваліды-калясачнікі да нас анік не патрапяць. Ды ім гэта і не трэба. Мы ім кнігі самі дадому прывозім”.

Арганізатары маніторынгу даслалі ў Савет Міністраў, Генеральную прокуратуру, Палату прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу і іншыя устаноўны даклад па выніках сваёй працы з рэкамендацыямі аб tym, што трэба зрабіць, каб палепшыць жыццё інвалідаў на нацыянальным і мясцовым узроўнях. Як адзначаюць аўтары, гэты даклад з'яўляецца толькі тактычным ходам. Стратэгічная мэта — падпісанне і ратыфікацыя Беларуссю Канвенцыі ААН аб правах інвалідаў. Яны спадзяюцца, што гэта будзе садзейнічаць узмацненню кантролю і адказнасці з боку дзяржавы за захаваннем і рэалізацыяй правоў людзей-інвалідаў у нашай краіне.

ТАЦЦЯНА ШАБУНЯ

ЗАМЕСТ ЛЕКЦІЙ... ПАЛЕТКІ

У Магілёўскай вобласці працягваецца традыцыйная з савецкіх часоў “бітва за ўраджай”, цігам якой, як заўсёды, выкарыстоўваецца праца студэнтаў ВНУ абласно-га цэнтра.

Штодня Магілёўскі дзяржаўны юніверсітэт адпраўляе ажно некалькі сотняў сваіх студэнтаў у прыгарадныя агароднінныя аграфічныя “Вейна” і “Кадзіна”. Молады працуе па чатыры гадзіны ў дзень у дзве змены. Каб заахвоціць будучых настаўнікаў, гісторыкаў ды журналістаў да актыўнага ўдзелу ў зборы цыбулі ды морквы на палях, адміністрацыя навучальнай установы знізіла цэны на ежу ва ўніверсітэцкай сталоўцы. Гэта стала магчымым дзякуючы таму, што гаспадаркі выдаткоўваюць на харчаванне студэнтам бульбу і агародніну бясплатна. Сама ж непасрэдная плата за працу будзе (калі яшчэ будзе ўвогуле), хутчэй за ўсё, цалкам сімвалічнай. Супярэчнасць тут палягае ў тым, што дапамога студэнтаў з'яўляецца, па сутнасці, адзінай рэальнаі магчымасцю для гаспадараў без

Дзеткі не па сваёй волі выбіраюць палеткі

страт і ў час сабраць ураджай. Но праблема сельскіх гаспадараў, якія спецыялізуюцца на вырошчванні агародніны, — у адсутнасці адпаведнай сучаснай тэхнікі для яе збору. Але пра гэта, як вядома, ніхто не кажа ўголос, асабліва падчас перыяду святкавання чарговых “Дажынак”. Дарэчы, ці ёсьць у сучаснай сельскай гаспадарцы штосьці больш даражэйшае за гэтае мераприемствства?

Большасць студэнтаў, накіраваных у добраахвот-

на-прымусовым парадку на сельгасработы, разумее прычыну свайго ўдзелу ў во-сеньскіх сельскіх клопатах. І нават намагаецца не страчваць добрага настрою, гумару і весялосці. Напрыклад, першакурсніца педагогічнага ўніверсітэта **Святлана** са штучным здзіўленнем пытаемца ў размове з карэспандэнтам “*Тут і цяпер*”: “Няўжо я паступіла на гістарычны факультэт, каб поўзаць па палях сярод цыбулі? Добра хоць, што дажджоў пакуль няма”.

А старэйши за яе студэнт Павел зазначае наступнае: “Працаваць, зразумела, няма ахвоты, але ж і вучыцца таксама пакуль не хочацца: усё яшчэ лета шуміць у галаве. Вось яно быццам і працягваецца...”. Нарэшце, сяброўка маладых людзей Алена падсумоўвае: “Сапраўдны кошт ведаў можна адчуць толькі на цыбульным полі! Затое будзеш добра вучыцца, каб не капацца рукамі ў зямлі ўсё астатніе жыццё”.

Трэба таксама зазначыць, што многія студэнты навучаюцца на платнай аснове, і ад іх можна было б чакаць нейкага супраціву ўдзелу ў сельгасработах, бо плацілі ж іх бацькі відавочна не за тое, каб дзеці корпаліся ў бульбяных копах. Аднак ні пра які супраціў ці хоць бы спробу яго не чуваць. Можа, тыя ж бацькі, што самі праходзілі савецкую школу дармавой і часта зусім неэфектыўнай працы, не дазваляюць сваім дзецям выяўляцца ў грамадзянскім сэнсе. Зразумела, што яшчэ менш даводзіцца чакаць якой абароны студэнцкіх правоў ад БРСМ, які дзеля таго і створаны, каб паслухмяна выконваць і апраўдваць усё, што патрэбна ўладзе.

ПАВАЛ АНДРУСЁЎ

МЫ НЕ НАПРОШВАЕМСЯ!

Хрушчоўская дыпламатыя і яе паслядоўнікі

Паездка Аляксандра Лукашэнкі ў Вільню шырока асвятлялася ў СМИ Беларусі — дзяржаўных, і недзяржаўных. Як-нік, першы візіт кіраўніка РБ у Еўропу пасля некалькіх гадоў дыпламатычных санкцый. Сваё стаўленне да Еўразвяза і ўговуле да Захаду ён выказаў, у прыватнасці, падчас сустрэчы з прэзідэнтам Літоўскай Рэспублікі Даляй Грыбаўскай: "Мы ні перад кім прагінаца не будзем, а будзем дзеянічаць у інтэрсах беларускага народа і не на шкоду нашым суседзям".

Штосьці да болю знаёмае, але даўно забытае нагадалі мне тыя слова.

А нядайна ўспомніў: "Мы вас закапаем!" Гэтая фраза належыць Мікіце Хрушчову. Між іншым, акурат у гэтыя вераснёўскія дні спаўніца 50 гадоў з момантам першага візіту кіраўніка савецкага ўрада, першага сакратара ЦК КПСС Хрушчова ў ЗША. Пры сустрэчы з амерыканскімі журналістамі ён тады паўтарыў фразу, якая ўпершыню прагучала ў 1956 годзе на прыёме замежных дыпламатаў у Маскве. Азначала яна, што сацыялізм закапае капіталізм.

А ўлетку 59-га, калі тагачасны віцэ-прэзідэнт ЗША Рычард Ніксон разам з Хрушчовым аглядалі амерыканскую выставу ў Маскве, савецкі кіраўнік вымавіў яшчэ адну несмяротную фразу: "Мы вам покажем кузькину мать!" Гэтая расійская

ідёёма ні на адну іншую мову не перакладаецца (у тым ліку, і на беларускую). Як пісалі савецкія журналісты, амерыканскі перакладчык разгубіўся і пераклаў так: "Мы вам пакажам маці Кузьмы". А паколькі гэтай фразе папярэднічалі слова Хрушчова пра тое, што "у нашым распараджэнні ёсць сродкі, якія будуць мець для вас цяжкія наступствы", амерыканцы ўсхаўляваліся. Што за "маці Кузьмы?" Можа, новая зброя, магутнейшая за ядзерную?

Паводле амерыканскай версіі, перакладчык перадаў сэнс фразы Хрушчова крыху інакш — We will show you what is what! ("Мы вам яшчэ пакажам, што ёсць што!"). "Кузькину мать" Хрушчоў потым згадаў яшчэ і ў сваім дакладзе на XXII з'ездзе КПСС — на тым самым, дзе было прынята раšэнне вынесці труп Сталіна з маўзалея.

Што тычыцца гістарычнай паездкі ў ЗША, дык цяпер, праз

паўстагоддзя, яна выглядае досьць забуйнай. Але не варта забываць, што Хрушчоў тады ўзначальваў ядзерную дзяржаву і ад процістання СССР з Амерыкай залежаў лёс усяго свету.

Хрушчоў у сваіх успамінах з цяжкасцю хавае сваё захапленне Злучанымі Штатамі, але ўвесь час падкрэслівае, што ворагам трэба заўсёды даваць адпор. Вось фрагмент яго "Успамінаў", дзе аўтар згадвае свою паездку ў Лос-Анжэлес. Горад яму спадабаўся, а вось яго мэр — не. Бо савецкаму прэм'еру прымроілася, быццам у сваім прывітанні той дазволіў сабе нейкі прыхаваны аনтысавецкі выпад. "Тады я ў рэзкай форме, крыху раздражнёным тонам, — піша Хрушчоў, — заяўіў пратэст такога зместу: "Спадар мэр, я з'яўляюся госцем прэзідэнта і прыбыў сюды па яго запрашэнні. Да вас я таксама прыбыў згодна з праграмай

знаходжання, зацверджанай прэзідэнтам ЗША. Але я не напрошваўся ў госці і не дазволю трэціравання, нейкай непавагі і тым больш знявагі савецкай палітыкі, нашай краіны — вялікага Савецкага Саюза і нашага народа. (...) Мы шапку не здымаем і не напашваемся ў госці". Савецкага Саюза няма. Камунізму, абязнага Хрушчовы, таксама не пабудавалі. Хрушчова, у адрозненне ад яго папярэдніка, цяпер згадваць нямодна. Згадваюць хіба толькі інцыдэнт у ААН, дзе Мікіта Сяргеевіч згубіў чарвік, а потым, калі памочнік яго прынёс, паставіў яго каля сябе і пастукваў ім, слухаючи пасла Чылі. Тады, прынамсі, чарвікамі ў прэзідэнтаў не кідаліся...

Лукашэнку таксама даводзілася выступаць з tryбуны Генасамблі ААН у Нью-Ёрку. Але ён ніколі не быў з візітам у ЗША, яго туды не запрашалі. Кіраўнік РБ прыходзіца пакуль абмяжоўваць свае амбіцы тымі краінамі Захаду, якія наважыліся мець з ім справу. Ім Лукашэнка і адрасаваў у Вільні сваё раздражненне: "Калі Польшчы або Літве нязручна весці з намі дыялог, вы толькі скажыце".

Відаць, манеру дыпламатыі кшталту "Мы вас закапаем!" і "Мы не напрошваемся", як і савецкае мінулае, выкараниць цяжка.

Але ў Далі Грыбаўскайтэ неўры больш моцныя, чым мелі жонкі колішняга амерыканскага пасла і савецкага міністра. Прынамсі, валяр'янку свайму візві яна не прапаноўвала.

МАКСІМ ПЕШКА

**КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ ЧЫТАЦЬ НАШУ ГАЗЕТУ Ў ІНТЕРНЕЦЕ І Ў PDF-ВЕРСII,
ЗАХОДЗЬЦЕ НА САЙТ WWW.SVABODABY.NET.**

**КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ АТРЫМЛІВАЦЬ PDF-ВЕРСIU ГАЗETY,
ПАВЕДАМЦЕ НАМ НА E-MAIL info@svabodaby.net ВАШ ЭЛЕКТРОННЫ АДРАС.**

Заснавальнік ТАА "Тут і цяпер"

Галоўны рэдактор А. Уласаў (email: info@svabodaby.net)

Адрас г. Мінск, вул. Касцюшкі, 18

Падпісаны ў друку 21:55 23.09.09

Тыраж 299 экзэмпляраў